

Ek, Hanna
Tel: 010-698 10 96
Hanna.Ek@naturvardsverket.se

BESLUT
2015-11-26   Ärendenr:
NV-07221-15

Naturskyddsföreningen Jämtland-
Härjedalen
Att:
E-post:

Överklagande av Länsstyrelsens i Jämtlands län beslut om skyddsjakt efter järv, länsstyrelsens dnr 218-6533-2015

Beslut

Naturvårdsverket bifaller överklagandet och upphäver länsstyrelsens beslut.

Bakgrund

Länsstyrelsens i Jämtlands län beslut

Länsstyrelsen i Jämtlands län beslutade den 6 oktober 2015 om skyddsjakt efter nitton (19) järvar inom sju områden i Jämtlands län enligt till beslutet bilagd karta. Skyddsjakten får bedrivas från och med den 10 oktober 2015 till och med den 15 januari 2016. Länsstyrelsen beslutade med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att beslutet skulle gälla omedelbart, utan hinder av att det överklagas. Som villkor för beslutet angavs bl.a. att maximalt ett visst antal järvar får fällas inom de respektive sju områdena samt att person som har jakträtt på älg i områden som omfattas av beslutet har rätt att delta i skyddsjakt efter järv på det jaktområde där han/hon har jakträtt.

Nedan återges vad länsstyrelsen i huvudsak nämnt under bakgrunden i beslutet.

Rennäringen i de angivna områdena har idag förluster orsakade av rovdjur som vida överstiger den av riksdagen fastställda toleransnivån på 10 procents förlust räknat på samebyns vinterjord efter slakt. Denna förlust kan delvis förklaras med predationen som järvpopulationen i länet orsakar. Samebyarna har fram till kalvmärkningen förlorat 10-40 procent av årets kalvar. Dessutom undviks stora betesområden av renskötseln, främst i de norra delarna av länet, på grund av problem som bland annat järv orsakar. Om dessa områden skulle användas av samebyarna så bör renskötseln effektiviseras och bli i en mer ordnad form, vilket skulle bidra till att minska förlusterna för samebyarna. Länsstyrelsen anser att det är lämpligt att minska koncentrationen av järv inom de områden där den gör

mest skada. Dessa områden kan grovt sammanfattas till åretruntmarkerna för länets samebyar.

Järvförekomst i Jämtland

Järvpopulationen i Sverige har ökat. Inom Jämtlands län har Naturvårdsverket fastställt en miniminivå på 23,5 föryngringar. 2015 års inventeringsresultat visar att Jämtlands län har minst 33 föryngringar. Järvpopulationen i Jämtlands län har sedan 2002 visat på en ökande trend. Beräknat antal individer är 179.

Inventeringsförhållandena under 2014/2015 var svåra, särskilt i de norra delarna av länet. Av denna anledning har Voernese, Ohredahke och Raedtievaerie samebyar, i samråd med länsstyrelsen, bedömt att det inte gått att få fram ett rättvisande resultat, och att ett medelvärde på de tre senaste åren ska användas.

Inventeringsresultatet i länet, och i Sverige, visar inte enbart på en ökning av antalet järvar, utan resultatet är också beroende på en gradvis ökning av insatserna och kompetensen hos den personal som inventerat. Forskningen har dock visat att järvpopulationen har ökat och att populationen sannolikt varit underskattad när inventeringarna startade i nuvarande form 2002. Populationen i Jämtlands län befinner sig sannolikt på mellan 145-208 individer och förväntas öka.

Järvförekomst i Sverige

Järvpopulationen i Sverige ökar, både till antal och till utbredning. 2014 konstaterades 86 föryngringar i Sverige. 2015 konstaterades preliminärt 95 järvföryngringar. Den senaste populationsberäkningen visade att inventeringsresultaten motsvarade ungefär 647 (505-867) järvar. Landets nuvarande referensvärde, det vill säga det antal som stammen minst måste hålla för att ha gynnsam bevarandestatus, ligger på 600 individer, dvs. ca 95 föryngringar. Under de senare åren har dock svåra inventeringsförhållanden gjort att man i vissa områden framför allt Norrbottens län, inte har kunnat genomföra en tillfredsställande inventering. Utifrån medelvärdet har därför Naturvårdsverket beräknat den svenska populationen 2014 till 708 individer istället för 647.

Den största delen av den svenska järvpopulationen finns inom renkötselområdet. Norrbottens län hyser de flesta föryngringarna men Jämtland innehar cirka 35 procent av landets inventerade järvar. Jämtlands län har dessutom en betydande del av populationen i skogslandet, både inom och utanför renkötselområdet, vilket särskiljer länet från andra.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Nedan återges vad länsstyrelsen i huvudsak anfört under skälen.

Antalet järvar som får fällas

Järvstammen i länet har sedan inventeringarna började haft en positiv utveckling och ligger idag över den fastslagna miniminivån på 23,5 föryngringar. Om man utgår från den senaste inventeringen i länet som gav minst 33 föryngringar och beräknar den årliga medeltillväxten sedan 2002 som var 5 föryngringar så får man ett värde på ca 16 procent årlig ökning. Den

årliga tillväxten är alltså sannolikt ca 29 järvar. Det finns anledning att behandla denna tillväxt med försiktighet, då inventeringsresultatet påverkas av fler faktorer än enbart tillväxten.

Avsikten med beslutet är att reducera koncentrationen av järv i de särskilt skadeutsatta områdena, dvs. inom åretruntmarkerna, utan att påverka den regionala eller nationella populationen negativt, dvs. att den minskar i antal. I och med att järvpopulationen i Jämtlands län i princip utbreder sig över hela länet, men att den största delen av reproduktionen sannolikt sker i fjällområdena, så bör ett balanserat eller till och med något högre uttag riktat mot begränsade delar av utbredningsområdet minska skadorna där, utan att populationen i länet minskar. Då länsstyrelsens bedömning är att både länets och landets inventerade population är en underskattning av den verkliga populationen bör ett uttag på 19 järvar, motsvarande cirka 10 procent av länets population, eller ca 2,5 procent av landets population vara möjligt, utan att understiga länets miniminivå eller att påverka gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Beslutet kommer att bidra till att skadenivån för renskötseln minskar inom länet samtidigt som det medger en fortsatt ökning av järvstammen utanför åretruntmarkerna där järvarna orsakar rennäringen mindre skada. Länsstyrelsen bedömer vidare att denna tilldelning också ger utrymme till ytterligare skyddsjaksbeslut under vintern 2015/2016 om detta skulle krävas.

Vid arbetet med toleransnivåerna har samebyarna och länsstyrelsen gemensamt analyserat den information som finns att tillgå i form av kvalitetssäkrade inventeringar, skadedokumentation etc. Denna dokumentation är i alla väsentliga delar liktydig med samebyarnas uppfattning, och har visualiserats i så kallade "intensitetskartor", som ska påvisa var den största skadan potentiellt kan ske, och vilken art som orsakar den.

Fördelningen av antal järvar i de respektive jaktområdena utgår från samebyarnas beskrivning av var den största skadan, i allmänhet och för järv i synnerhet uppstår, inventeringsresultat, tidigare jakt på järv samt uppskattningar om samebyarnas relativa förlust. Merparten av samebyarna anger att den största skadan sker i kalvningslanden och de efterföljande sommarbetesmarkerna i fjällområdena. De nordligare samebyarna uppger dock att de upplever stora problem i området öster om de förra, och att denna skada främst uppstår under vår och höst. Dessa områden är utanför åretruntmarkerna.

Allvarlig skada

Riksdagen har fastslagit en toleransnivå för rennäringen om maximalt 10 procents förluster på renhjordens storlek vintertid som orsakas av rovdjur. Målet ska nås med bibehållna rovdjursstammar, vilket medför att förvaltningsåtgärder bör sättas in där störst effekt erhålls. Samebyarnas åretruntmarker är inom toleransnivåarbetet av samtliga samebyar utpekade som särskilt skadekänsligt och järven utgör en betydande skadegörare där. Rennäringen i länet lider idag av skador orsakade av rovdjur som överstiger den av riksdagen fastställda toleransnivån.

Ingen annan lämplig lösning

Länsstyrelsen bedömer att det inte finns någon annan lämplig lösning än att besluta om skydds jakt på 19 järvar inom samebyarnas åretruntmarker för att reducera samebyarnas skador orsakade av järv till en nivå som riksdagen fastställt.

Att hålla renhjordar samlade och under bevakning under vår och sommar inom åretruntmarkerna är inte möjligt utifrån hur renskötseln bedrivs idag. Före, under och efter kalvning råder svåra förhållanden för att färdas och spåra i fjällerna, och renen sprider sig under sökandet av lämpliga kalvningsplatser med tillgång till föda och avskildhet. Kalvning i hägn, som företas i vissa skogs samebyar, är förenat med en hög kostnad både i form av kostnader för hägnet samt även kostnader för utfodring av renarna. Försök har även visat att spridning av smittsamma sjukdomar ökar i samband med att renar hålls i hägn. Dessutom kvarstår risk för stor skada bland renkalvarna när de släpps ut ur hägnet för sommarbete i det aktuella området, samebyn förfogar inte över andra områden än det aktuella för sommarbete.

I länet finns enbart fjällsamebyar och av ovanstående skäl och andra relaterade till fjällens beskaffenhet kan kalvning i hägn betraktas som en orimlig åtgärd för att minska förlusten orsakad av rovdjur. Länsstyrelsen bedömer därmed att andra lämpliga lösningar är alltför resurskrävande såväl personellt som ekonomiskt för att utgöra långsiktigt hållbara lösningar för rennäringen i området.

Gynnsam bevarandestatus

Järvpopulationen i landet överskrider den nationella miniminivån vilket medför att järven som art uppnått gynnsam bevarandestatus i Sverige. Inom Jämtlands län visar de tre senaste årens inventeringar att länets population ligger över den fastslagna miniminivån.

Länsstyrelsen bedömer att ett uttag på 19 järvar i de aktuella områdena inte kommer att äventyra gynnsam bevarandestatus för järven som art, eftersom det motsvarar ett uttag som inte riskerar järvpopulationens gynnsamma bevarandestatus varken på nationell nivå eller länsnivå. Beslutet minskar inte järvens utbredningsområde och hindrar inte heller järvens expansion av utbredningsområdet i landet.

Beslutet medför att skador orsakade av järv inom åretruntmarkerna kommer att minska samt att järvpopulationen i skogslandet fortsatt har möjlighet att öka vilket ger en fortsatt nivå av järvpopulationen som med marginal överskrider länets miniminivå men med en minskad skada för rennäringen

Överklagande

Naturskyddsföreningen överklagar länsstyrelsens beslut, begär inhibition och yrkar att beslutet ska upphävas samt anför bl.a. följande.

Förutsättningarna för skydds jakt enligt länsstyrelsens beslut inte är uppfyllda. Länsstyrelsen har i sitt beslut varken klarlagt att ingen annan lämplig lösning finns eller att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam

bevarandestatus för järv, nationellt och i Natura 2000-områdena som ingår i jaktområdet. Beslutet innehåller heller inte någon dokumentation som styrker att allvarlig skada kommer att uppstå om inte skyddsjakten genomförs. Av den kommunikation som skett med länsstyrelsen har framkommit att det inte finns några ytterligare underlag som beskriver skadebilden. När föreningen efterfrågat underlag så har länsstyrelsen genomgående hänvisat till en teoretisk förlustmodell som länsstyrelsen medger är behäftad med brister, statistik som kan beställas från samebyarna och allmänna resonemang utifrån muntliga uppgifter länsstyrelsen mottagit under samråd med dessa. Naturskyddsföreningen anser att detta inte är tillräckligt som underlag för beslut, särskilt inte när det gäller en så pass stor skattning som det är frågan om.

Ingen annan lämplig lösning

Enligt Rapport 2012:6 från Viltskadecenter om björnars predation på renkalvar i kalvningslanden skulle den absolut mest effektiva åtgärden mot björnpredation vara att hägna in kalvningslanden. Även om kostnaden är hög för hägn förväntas det löna sig ekonomiskt att låta vajorna kalva i hägn enligt Viltskadecenter. Samma lösning torde vara värd att pröva när det gäller järvens predation på renkalvar. Länsstyrelsen nöjer sig med att konstatera att kalvning i hägn inte är en möjlig åtgärd, men det går inte att utläsa av beslutet att det gjorts några sådana försök i området. Länsstyrelsen bör enligt presentera beräknade kostnader för kalvning i hägn, samt föra ett resonemang om varför andra alternativa lösningar, exempelvis stödutfodring av järvar, inte har prövats trots att bidrag för förebyggande åtgärder kan sökas från Sametinget.

Jakt som en långsiktig lösning på rennäringens problem i området måste betraktas som licensjakt, vilket inte Naturvårdsverket delegerat beslutanderätten för till länsstyrelsen i Jämtlands län. Naturskyddsföreningen ifrågasätter hur länsstyrelsen kan bedöma att "andra lämpliga lösningar är alltför resurskrävande..." när ingen fullständig skadebild och inga beräkningar över kostnader för alternativa lösningar finns redovisade, samtidigt som objektiviteten i bedömningen är omöjlig att styrka utifrån beslutet. En skyddsjakt utformad enligt länsstyrelsens beslut, över stora områden och under en lång tidsperiod, är inte heller begränsad på ett sådant sätt att den löser ett specifikt problem eller situation.

Gynnsam bevarandestatus

Länsstyrelsens uppgifter om att järvpopulationen i landet ökar är inte korrekta. De senaste årens inventeringsrapporter visar att järvstammen har en nedåtgående trend under de senaste tre åren, d.v.s. mellan år 2013 och år 2015. Järvstammen befinner sig enligt den senaste inventeringen i genomsnitt på 585 djur, d.v.s. under det politiskt beslutade referensvärdet för gynnsam bevarandestatus som satts till 600 järvar. Mellan år 2012 och år 2013 har järvstammen i landet minskat från 125 till 99 föryngringar, en minskning med 26 föryngringar. Mellan år 2013 och år 2014 är det en fortsatt minskning från 99 till 86 föryngringar, en minskning med 13 föryngringar till 647 djur. Mellan år 2014 och år 2015 har antalet föryngringar ökat något från 86 till 95, men antalet individer har trots detta minskat ytterligare till 585 djur mot 647 förra året.

Naturskyddsföreningen anser att länsstyrelsen i sitt beslut heller inte har tagit hänsyn till om andra länsstyrelser kommer att ta liknande skydds jaktbeslut beträffande järv. Den svenska järvstammen riskerar att kraftigt reduceras om alla fjällnära länsstyrelserna tar liknande beslut. Speciellt om det sker i samband med ett dåligt förökningsår för järven. Detta skulle kunna medföra att järvstammen reduceras kraftigt och därmed försvåra att populationen återhämtar sig till gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet.

Det finns inte tillräckliga underlag för att visa att en jakt på 19 järvar inte kommer att påverka järvstammens gynnsamma bevarandestatus negativt, vilket självfallet måste bedömas på nationell nivå och inte på länsnivå.

Förhindra allvarlig skada

I beslutet hänvisas enbart till att riksdagen beslutat om en toleransnivå för rennäringen om maximalt 10 procents förluster på renhjordens storlek vintertid som orsakas av rovdjur, samt att järven är en betydande skadegörare i samebyarnas åretruntmarker. Enligt kommunikation med länsstyrelsen hänför sig uppgiften om 10-40 procents kalvförluster från muntliga uppgifter inhämtade under samråden. Det finns ingen skriftlig dokumentation, och föreningen har inte heller fått ta del av någon beskrivning om hur stora dessa bortfall är i olika områden eller liknande.

Naturskyddsföreningen konstaterar vidare att de uppgivna förlusterna på 10-40 procent av årets kalvar förmodas orsakas av rovdjur och efterlyser därför ett underlag som visar hur stor del av dessa förluster som bevisligen orsakats av rovdjur, samt hur stor del av dessa som orsakats av järv. Det är väl känt att järv ofta utnyttjat kadaver av lodjursslagna byten eftersom den själv endast är en framgångsrik jägare under vissa förhållanden. Föreningen kan inte se av beslutsunderlaget att länsstyrelsen visat på vilket sätt det är risk för allvarlig skada om dessa 19 järvar inte skjuts, eller vilken omfattning av skador på kalv det skulle röra sig om. Det går därför inte att bedöma att skyddsjakten sker för att undvika allvarlig skada. Det rekvisitet är därför inte uppfyllt.

Naturskyddsföreningen anser att redovisningen av skador i länsstyrelsens beslut är mycket bristfällig samt att kravet på proportionalitet inte är uppfyllt och att det härigenom inte finns någon möjlighet till undantag från artikel 16 i art- och habitatdirektivet.

Till yttrandet har bifogats en stödskrivelse från Svenska Rovdjursföreningen.

Yttrande från länsstyrelsen

Länsstyrelsen har av Naturvårdsverket beretts tillfälle att yttra sig över överklagandet. Länsstyrelsen yrkar i yttrandet i första hand att beslutet kvarstår i sin helhet och i andra hand att Naturvårdsverket beslutar om tilldelning och jaktområden på befintligt underlag samt anför bl.a. följande. Länsstyrelsen har inte anledning att ändra sitt ställningstagande mot bakgrund av innehållet i överklagandet. Genomförandet av ett skydds jaktbeslut är nästan helt knutet till vädermässiga förhållanden som ändras över tid. En inhibering kan därmed leda till att den inte kan genomföras. Den skada som skydds jaktbeslutet ska

förhindra pågår alltjämt. Överklagandet innehåller en mängd sakfel. Länsstyrelsen har använt senast tillgängliga kvalitetssäkrade data i bedömningarna. I detta fall var det preliminärt antal föryngringar i Jämtlands län och föregående års inventeringsresultat på nationell och skandinavisk nivå, fastställt av Naturvårdsverket, samt de populationsberäkningar som följer av rapporten. Det är ställt utom vetenskapligt tvivel att den tilldelning som beslutats inte påverkar gynnsam bevarandestatus negativt på nationell nivå och att järvpopulationen i landet är underskattad om beräkningar enbart görs på antal inventerade föryngringar.

Det förslag på annan lämplig lösning som nämns i överklagandet är uppenbart orealistiskt. Det är inte relevant att i beslut efter beslut ingående beskriva uppenbart irrelevanta andra lösningar på rovdjursproblematik, då dessa inte är lämpliga. Utöver det bifogade materialet finns en mängd underlag som länsstyrelsen, Sametinget och samebyarna förfogar över. Det kan t.ex. röra sig om specifik slaktstatistik, inventeringsdata och intern statistik i samebyarna.

Till yttrandet har ett flertal bilagor bifogats.

Beslut under hand

Naturvårdsverket förordnade den 3 november 2015 att länsstyrelsens beslut tills vidare inte får verkställas i avvaktan på att ärendet slutligen avgörs av Naturvårdsverket (inhibition).

Skäl

Aktuella bestämmelser

Beslut om skydds jakt efter järv kan fattas med stöd av 23 a § och 23 b § jaktförordningen. För att skydds jakt ska kunna medges krävs att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen är uppfyllda. Skydds jakt får enligt bestämmelsen meddelas bl.a. för att förhindra allvarlig skada om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Enligt 23 b § jaktförordningen får beslut om skydds jakt efter järv fattas även om någon skada inte har inträffat, förutsatt att det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå.

Naturvårdsverkets bedömning

Frågan i ärendet är om länsstyrelsen haft fog för sitt beslut om skydds jakt efter järv eller om det finns anledning att bifalla klagandens yrkande.

Förhindra allvarlig skada

Med skada avses påverkan av vilt på egendom som medför ekonomiska förluster eller ökade kostnader. I begreppet bör såväl förluster och kostnader på kort sikt som långsiktiga konsekvenser inkluderas. Det krävs dock att skadan är allvarlig för att skälet ska vara uppfyllt. Rena olägenheter samt skador som får anses vara en normal affärsrisk för verksamheten bör inte omfattas av vad som är att betrakta som *allvarlig* skada. Som normal affärsrisk bör anses sådana skador som förekomsten av en viss art normalt leder till på en viss typ av verksamhet och som får anses ligga inom den nivå som den enskilde bör tåla. För att skadan ska anses vara allvarlig bör den överstiga vad som kan anses normalt eller

rimligt att tolerera (se Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt, s. 15f). Det är en framåtblickande bedömning av risken för allvarlig skada eller fortsatt allvarlig skada som ska göras.

Länsstyrelsen har i denna del hänvisat till den av riksdagen fastslagna toleransnivån för rennäringen om maximalt 10 procent förluster på renhjordens storlek vintertid som orsakas av rovdjur samt anfört att rennäringen i länet idag lider av skador orsakade av rovdjur som överstiger toleransnivån. I propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* anges bl.a. följande. Toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur ska vara maximalt 10 procent räknat på den aktuella samebyns faktiska renantal. Renantalet baseras på fastställda renlängder som lämnats in till länsstyrelsen och utgörs av årliga renräkningar av vinterrenhjorden (efter slakt). Järvens huvudsakliga utbredningsområde återfinns inom renskötselområdet och ren är järvens viktigaste bytesdjur. Järven bedöms därmed vara det rovdjur som måste förvaltas med störst försiktighet i renskötselområdet och där det är allra viktigast att eventuell jakt koncentreras till de mest skadegörande individerna. En begränsning av järvstammen bör kunna ske i de områden som är mest skadeutsatta och där det förväntas göra störst nytta för rennäringen. Då järvstammen liksom lodjuren uppvisat en ojämn spridning inom renskötselområdet bör riskmodellen användas av förvaltningen för att rikta skydds- och licensjakt till sådana områden. (prop. 2012/13:191, s. 65ff.)

Naturvårdsverket konstaterar att den beslutade skyddsjakten inte är riktad mot specifika skadegörande individer, utan är en regionsinriktad jakt med syfte att minska järvbeståndet i de aktuella områdena. Naturvårdsverket utesluter inte att sådan typ av jakt i vissa fall är motiverad för att förhindra allvarlig skada, men anser att det i sådana fall bör ställas höga krav på beslutsunderlaget – såväl vad avser risken för skada som jaktens förmodade effekter.

Som framgår av ovan refererade förarbeten ska toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur vara maximalt 10 procent räknat på den aktuella samebyns faktiska renantal. Naturvårdsverket har förståelse för de svårigheter som finns i att bedöma såväl renantal som omfattningen av rovdjursskador på ren. Länsstyrelsen har emellertid inte presenterat konkreta uppgifter om rovdjursskadornas storlek utan har hänvisat till allmänt hållna uppgifter från samebyarna om förluster på mellan 10-40 procent av årets kalvar. Naturvårdsverket vill i detta sammanhang framhålla att i arbetet med toleransnivåer så krävs fortfarande att kriterierna för skyddsjakt enligt jaktförordningen är uppfyllda i det enskilda fallet. För att kunna bedöma risken för allvarlig skada (eller fortsatt allvarlig skada) orsakad av järv är den beslutande myndighetens underlag av stor betydelse. Det saknas i detta fall tydligt underlag som visar hur stor del av samebyarnas förluster som kan hänföras till rovdjursangrepp i allmänhet, och till järvangrepp i synnerhet. Naturvårdsverket anser därför att det inte är visat att skyddsjakt efter järv behövs för att förhindra allvarlig skada i de aktuella områdena.

En del i bedömningen av skyddsjakt är om jakten kan förväntas förhindra allvarlig skada. Länsstyrelsen har visualiserat var den största skaderisken finns med hjälp av intensitetskartor, där underlaget till kartorna är kvalitetssäkrade rovdjursobservationer från Rovdjursforum och Rovbase. Naturvårdsverket anser

emellertid att sådana kartor riskerar att ge en något missvisande bild av verkligheten, då det underlaget inte är insamlat på ett systematiskt sätt och inte heller visar var renar befinner sig under olika delar av året. Naturvårdsverket anser därför att detta inte är en tillräckligt god vetenskaplig metod för att kunna rikta en skydds jakt till de områden som är mest skadeutsatta. I enlighet med ovan refererade förarbetsuttalande bör istället vetenskapligt framtaget data tillsammans med renskötarnas traditionella kunskap rörande både rovdjur och ren användas för detta ändamål.

Sammanfattningsvis anser Naturvårdsverket att det underlag som länsstyrelsen presenterat inte är tillräckligt, varken vad gäller skadornas omfattning eller jaktens förmodade effekt, för att motivera en omfattande regionsinriktad skydds jakt efter järv sett utifrån kriteriet att förhindra allvarlig skada.

Försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus

Referensvärdet för järv på nationell nivå i Sverige är 600 individer vilket motsvaras av 96 föryngringar. I december 2013 rapporterades detta värde vara överstiget och arten bedömdes ha gynnsam bevarandestatus. Därefter har järvpopulationen minskat och beräknades 2015 bestå av 585 individer. Av Naturvårdsverkets riktlinjer för skydds jakt framgår (s. 13) att ju större negativ påverkan ett beslut om skydds jakt har på populationen av den aktuella arten, desto högre krav bör ställas på de förutsättningar som ska vara uppfyllda enligt 23 a § jaktförordningen. Det är därför av vikt att beakta bästa tillgängliga vetenskapliga underlag. Det överklagade beslutet omfattar skydds jakt efter 19 järvar. Detta är enligt Naturvårdsverket ett omfattande uttag, mot bakgrund av järvpopulationens utveckling. Länsstyrelsen bedömer att det aktuella uttaget inte äventyrar gynnsam bevarandestatus för järven som art. En del i bedömningen av gynnsam bevarandestatus är på den regionala nivån. En annan är på den nationella nivån. Där är det även viktigt att beakta behovet av skydds jakt i andra län, i syfte att jaktuttaget nationellt inte får järvstammen att underskrida referensvärdet, dels genom att ta hänsyn till redan fattade beslut om skydds jakt, dels genom att beakta eventuella framtida behov av skydds jakt. Länsstyrelsen har i sitt beslut beskrivit järvens bevarandestatus på den regionala nivån, men inte i tillräcklig utsträckning beaktat utrymmet för skydds jakt på nationell nivå, i förhållande till järvpopulationens utveckling.

Länsstyrelsen uttalar i sitt beslut att järvpopulationen sannolikt är underskattad. I beslut om skydds jakt är det enligt Naturvårdsverkets bedömning viktigt att så långt möjligt utgå ifrån kvalitets säkrade underlag. Järvpopulationen inventeras årligen. Naturvårdsverket fastställer sedan inventeringsresultaten utifrån de underlag som länsstyrelserna ansvarar för att samla in. Då används en omräkningsfaktor som säkerställer att inte enbart inventerade föryngringar beaktas. Vid tiden för länsstyrelsens beslut hade inventeringsresultatet för järv 2015 ännu inte presenterats. Redan de preliminära resultaten (som länsstyrelsen haft möjlighet att ta del av) visade dock enligt Naturvårdsverket att järvpopulationen låg under referensvärdet, vilket medför att det aktuella uttaget riskerar att äventyra gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket anser mot bakgrund av ovanstående att länsstyrelsen inte visat att kriteriet att inte försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus är uppfyllt i detta fall.

Annan lämplig lösning

Länsstyrelsen ger några exempel på alternativa åtgärder i beslutet och anger att andra lämpliga lösningar är alltför resurskrävande såväl personellt som ekonomiskt för att utgöra långsiktigt hållbara lösningar för rennäringen i området. Länsstyrelsen anser att det inte finns någon annan lämplig lösning än att besluta om skyddsjakt inom samebyarnas åretruntmarker för att reducera skador orsakade av järv.

Som framgått ovan gäller att ju större negativ påverkan ett beslut om skyddsjakt har på populationen av den aktuella arten, desto större krav bör ställas på alternativa åtgärder till skyddsjakt. Det är särskilt viktigt att beskriva det i ett ärende som det aktuella, där beslutet omfattar ett mycket stort jaktområde och berör samtliga samebyar i länet. Av beslutet framgår enligt Naturvårdsverket inte närmare vilka förebyggande åtgärder som vidtagits i detta fall. Det redogörs inte heller närmare för vilka alternativ som kan finnas och varför de (enligt länsstyrelsen) inte kan anses lämpliga. Naturvårdsverket anser således att det saknas tillräckligt underlag i denna del och att det inte visats att kriteriet att annan lämplig lösning saknas är uppfyllt.

Slutsats

Det ankommer på länsstyrelsen att styrka att kriterierna för skyddsjakt är uppfyllda. I detta fall anser Naturvårdsverket att länsstyrelsen inte har visat att något av de tre kriterierna för skyddsjakt är uppfyllda. Med anledning av denna bedömning saknas anledning att ta ställning till av länsstyrelsen framförda yrkanden. Det finns skäl att bifalla överklagandet. Länsstyrelsens beslut ska därför upphävas.

Detta beslut får enligt 58 § 1 jaktförordningen inte överklagas.

Beslut i detta ärende har fattats av biträdande avdelningschefen Rikard Janson. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit vilthandläggarna Per Risberg och Linda Ersson, juristerna Clara Cordemans och Hanna Ek samt sektionschefen Gunilla Ewing Skotnicka, den sistnämnda föredragande.

För Naturvårdsverket

Rikard Janson

Gunilla Ewing Skotnicka

Kopia till:
-Länsstyrelsen i Jämtlands län